

Bugár Béla (MKDM)

Egy magasabb cél érdekében *

Az 1989-es ún. bársonyos forradalom után a szlovákiai magyarságnak három pártja alakult: 1989. november 18-án a liberális FMK (Független Magyar Kezdeményezés), 1990. február 27-én az EPM (Együttélés Politikai Mozgalom), és 1990. március 17-én az MKDM (Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom). Míg az FMK közösen a szlovák VPN (Nyilvánosság az Erőszak Ellen) gyűjtőpárttal látta leghatékonyabban képviselhetőnek a választók érdekeit, addig a másik két magyar párt az önálló kisebbségi politizálással és közös parlamenti listaállítással kívánta megvalósítani az ország magyar ajkú lakosainak céljait. Rövid időn belül kiderült, hogy a többségi pártok nemzetállami céljai egyre inkább fékeztek az FMK célkitűzéseinek megvalósítását – úgyis mondhatnánk, hogy a szlovák pártok még nem voltak felkészülve egy valódi, minden szempontból demokratikus társadalom felépítésére. Magam is megdöbbenem azon a véleményen, amit a prágai Szövetségi Gyűlés többségi képviselői hangoztattak mintegy válaszul a szövetségi alkotmány módosításakor felvázolt elképzeléseinkre: először valósítuk meg a demokráciát, és csak azután törődünk a kisebbségi jogokkal. Ilyen közegben nyilvánvaló, hogy a többségi pártok elképzelései sokszor eltérőek voltak a magyar pártok célkitűzéseitől vagy egyenesen ellentétesek voltak azokkal.

Az 1992-es parlamenti választásokra még nem sikerült megvalósítani a három meghatározó magyar párt koalícióját, így akkor az egyedül induló FMK-MPP (Magyar Polgári Párt) nem jutott be a parlamentbe. Az 1994-es parlamenti választásokra azonban már megszületett a választók által is áhított magyar hármaskoalíció az MKDM-Együttélés-MPP koalíciója, amely Magyar Koalícióként fogalmazta meg magát. Ahhoz, hogy megértsük az MKP megalakulásához vezető utat és annak akadályait, meg kell említe-

* *Forrás:* <http://www.mkp.sk/node/45>

nem a három magyar párt közti kapcsolat problémáit is. Az EPM és az MKDM ugyan az első pillanattól közös választási listát hozott létre, de az EPM néhány politikusának „egyeduralmi” elképzelései megnehezítették a két párt közti felhőtlen együttműködés kialakítását. 1990-ben az Együttélés megbízottja adta le a Központi Választási Bizottságban a közös választási listát, akkor történt, hogy a koalíció megnevezése megváltozott és az EPM neve az MKDM neve elé került. Majd a koalíciós szerződéssel ellentétben a Szövetségi Gyűlésben is az EPM tagja (Duray Miklós) lett a közös parlamenti frakció elnöke. Az 1990–92-es időszakban az MKDM-nek sokat kellett küzdenie az Együttéléssel, hogy megtartsa önállóságát. Közben szaporodtak az ellentétek az Együttélés és az FMK nézetei között is, ami végül lehetetlenné tette az 1992-es hármas választási koalíció megkötését.

Az 1994–98-as választási időszak nemcsak azért fontos az MKP létrehozása szempontjából, mert a Magyar Koalíciót már a három meghatározó magyar párt alkotta és ezáltal a mečiarri „elnyomás” időszakában a szoros együttműködést is eredményezte, hanem azért, mert a mečiarri antidemokratikus döntések arra kényszerítették az akkori szlovák és magyar ellenzéki pártokat, hogy a demokrácia érdekében kezdjenek szorosabb együttműködést. Ez a későbbiekben a közös kormánykoalíciónál meghatározó tényezőnek bizonyult.

Míg 1990–1997 között a szlovákiai magyarok parlamenti képviselői az ellenzéken belül is ellenzékbe kerültek, addig 1997 második felétől beindult a szlovák és magyar parlamenti ellenzék közti együttműködés. A Szlovák Demokratikus Koalícióba (SDK) tömörült szlovák ellenzéki pártok 1997. decemberében a Magyar Koalíció pártjaival ellenzéki együttműködési szerződést írtak alá, amely ugyan kemény kompromisszumok fejében született meg, de alapját képezte az 1998-as választások után elkezdett koalíciós tárgyalásoknak. Ami pedig előremutató volt: először mondta ki a szlovák politikai reprezentáció egy része, hogy „a kisebbségek politikai képviselőinek részvétele a közügyek intézésében az állam építésének stabilizációs tényezője.”

1998 januárjában Mečiar kormánya kilátásba helyezte a választási törvény olyan módosítását, amely megnehezítette volna a választási koalíciók bejutását a parlamentbe. A választási koalíción belül is minden pártnak legalább 5%-ot kellett megszereznie. Ez a tény meggyorsította azt a folyamatot, amely lassan érlelődött a szlovákiai magyar pártokban, elsősorban a választók kívánságaként – létre kell hozni az egységes magyar pártot. 1998 tavasza a három magyar párt szakemberei és politikusai intenzív tárgyalásaival telt el. A tárgyalásokat megnehezítette az a bizalomhiány, ami elsősorban

az Együttélés múltbeli, másik két párttal szembeni döntéseivel volt kapcsolatos. A legkimerítőbb tárgyalások az új párt alapszabályával kapcsolatban folytak. Olyan szabályzatot kellett alkotnunk, amely megakadályozta az egyik párt embereinek hegemoniáját a másik felett. Ezt sikerült az ún. platformokkal megoldanunk, a három alapító párt három platformot hozott létre. Végül a platformok igazából meg sem alakultak, hiszen röviddel az egységes párt megalakulása után parlamenti választások következtek, egy hónappal később pedig már a kormánykoalíció tagjai voltunk. Így tehát kormányzati feladatokat kellett ellátnunk, és nem lehetett platformosodnunk, ezért később ezeket a kongresszus megszüntette. Az egységes magyar párt nevének a Magyar Koalíció Pártja megnevezést választottuk elsősorban a folytonosság szempontjából, mert az 1994–98-as időszakban Magyar Koalícióként működött együtt a három párt. Az egyesülés folyamatát úgy képzeljük el, hogy a három párt egyszerre tartja meg az utolsó kongresszusát, ahol megszüntetik magukat, és utána létrehozzák az MKP-t. Mivel olyan információk jutottak el az MKDM vezetőségéhez, hogy a másik két párt részéről elképzelhető, hogy valamelyikük átnevezi magát MKP-nek, ezért az MKDM vezetősége április elején úgy döntött, hogy április 18-án Galántára összehívja a kongresszusát, és megteszi ezt a lépést. Erre a döntésre a fent említett információk kívül elsősorban az hatalmazta fel az MKDM-et, hogy ekkorra már a három párt közül úgy megerősödött, hogy a felmérések alapján is csak egyedül az MKDM jutott volna be a parlamentbe. Azzal, hogy az MKDM-nek volt a legszervezettebb struktúrája (több mint 300 működő alapszervezettel), és a három párt közül egyedüliként rendelkezett jelentősebb vagyonnal, garantálta nemcsak a jogfolytonosságot, hanem azt is, hogy minden lépés csak úgy valósulhat meg, ahogyan abban a három párt előzőleg megegyezett. 1998. április 18-án Galántán tehát az MKDM megváltoztatta a nevét MKP-re, ezt a szlovák belügyminisztériumban május 22-én jegezték be.

1998. június 21-én Dunaszerdahelyen megtartottuk az egyesülő kongresszust, ahol a megállapodás értelmében elfogadtuk az új alapszabályt, és megválasztottuk az új országos elnökséget. Ezzel lezárult egy majdnem nyolc éves időszak, amikor a pluralitás elve alapján három működő pártja volt magyar nemzeti közösségünknek. Igaz, nem mindig és nem mindenben tudtunk megegyezni, de mindegyik párt (már csak a versengés miatt is) tudott új, kezdeményező javaslatokat tenni a választók asztalára. Az MKDM volt például az egyedüli párt, amelyik a szlovák parlamentbe beterjesztette a Nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok helyzetéről és jogairól szóló törvénytervezetet, amely a kulturális, oktatásügyi és regionális önkormányzat

alapját képezte volna. Ugyancsak az MKDM kezdeményezte például a magyar püspökért és magyar püspökségért az aláírásgyűjtési akciót, valamint a Komáromi Imanapokat. 1993. augusztus 30-án Antall József magyar miniszterelnök a Szent László-émlékérmet adományozta az MKDM-nek a magyarságért végzett tevékenysége elismeréseként.

Folytathatnám a felsorolást, ahogy gondolom, megteheti ezt a másik két volt párt elnöke is. Nem célozom azonban a dicsekvés, sokkal inkább az, hogy rámutassak: az elődpártok mindegyike feladott valamit egy magasabb cél érdekében, ami nem más, mint egységesen, erőteljesebben és hatékonyabban képviselni a választóink érdekeit – mert mi értük vagyunk.